

A költségvetés vitája a parlamentben

Ma is tanácskozik az országgyűlés

Tegnap három Csongrád megyei képviselő szólalt fel

Tegnap, csütörtökön az országgyűlés folytatta az 1968. évi költségvetési tervjavaslat vitáját. A tanácskozáson részt vett Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Fock Jenő, a Minisztertanács elnöke, Apró Antal, Biszku Béla, Gáspár Sándor, Kállai Gyula, Komócsin Zoltán és Nyers Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, továbbá a Politikai Bizottság póttagjai, a Központi Bizottság titkárai és a kormány tagjai.

A csütörtöki vitában elsőként Nyers Rezső szólalt fel, majd Nemes István gödöllői, dr. Schnitzler József Hajdú-Bihar megyei, Győri Imre Csongrád megyei, Darvas József Békés megyei, Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára, Pethő Tibor budapesti, Gácsik Miklós diósgyőri, Kaszás Imre Tolna megyei, Tóth László Győr-Sopron megyei képviselő kapott szót ebédszünetig.

Felszólalt még a tegnapi vitában: dr. Dömötör János Csongrád megyei, Orosz Ferenc Szabolcs-Szatmár megyei, képviselő, dr. Timár Máttyás, a Minisztertanács elnökhelyettese, dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, Polcz János Szabolcs-Szatmár megyei képviselő, dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter, Mándics Mihály Bács-Kiskun megyei, dr. Petri Gábor szegedi, Fodor István Heves megyei, Lévai Sándor Hajdú-Bihar megyei, dr. Vámosi Erzsébet Pest megyei és dr. Molnár Béla budapesti képviselő.

Ezután a délutáni ülést elnapolták. Az országgyűlés ma délelőtt 10 órakor folytatja munkáját.

(A tegnapi ülésről Nyers Rezső, Gáspár Sándor, dr. Timár Máttyás, dr. Horgos Gyula, dr. Orbán László és a Csongrád megyei képviselők felszólalását ismertetjük.)

Gáspár Sándor:

A szakszervezetek hivatásuknak megfelelően teljesítik kötelezettségeiket

— A magyar szakszervezetek a kormány által beterjesztett költségvetési tervet jónak tartják, azzal egyetértenek. A költségvetés megfelelően szolgálja 1968-as céljaink megvalósítását. Jövő évi céljaink nem térnek el a korábbiaktól. Mégis különös gondot kell fordítanunk 1968-as tervünk teljesítésére.

Miért? Mint ismeretes 1968-ban további lépéseket kell tenni az ésszerűbb beruházások megvalósítására, a termelékenység emelésére, a műszaki fejlesztésre, az üzemek exportképességének fokozására, a belső piac igényeinek jobb kielégítésére — mondotta bevezetőként, majd így folytatta beszédét:

— Kedves elvtársak! A szakszervezetek felkészültek arra is, hogy az új gazdasági mechanizmus bevezetésével szocialista társadalmi rendünk erősítésének szolgálatában, a bérből és fizetésből élők érdekeinek képviseletében és védelmében hivatásuknak megfelelően teljesítsék kötelezettségeiket. Több mint 1000 szakszervezet dolgozik a szakszervezetek hatáskörében, jogkörében és az országgyűlés az új Munka Törvénykönyvében legutóbbi törvénybe is foglalta. Most kötik a vállalatoknál a kollektív szerződéseket, amelyekben vállalati szinten is összefoglalják a dolgozók és a gazdasági vezetők, valamint a szakszervezetek kötelezettségeit és jogait. A szakszervezetek élni fogják széles körű jogokkal, ha arra szükség lesz. A szakszervezetek több mint 3 millió dolgozót tömörítenek. Ezt a hatalmas politikai és szervezeti erőt szocialista rendünk és a dolgozók érde-

keinek védelmében vetik latba.

Kedves elvtársak! Félreértések elkerülése végett megismételjük: a gazdaságosság — és ez pártunk politikája — nem lehet politikai céljainktól és az életszínvonalra vonatkozó elképzeléseinktől függetlenül kezelni. Azt minden vonatkozásban, módszereiben szocialista elveinknek megfelelően a munkásszabály politikája szerint kell megvalósítani.

Az emberi kapcsolatok szocialista jellege, a szocialista humanizmus, az emberi méltóság tiszteletben tartása rendszerünk alapvető követelménye. A mi rendszerünkben az ember értékét munkája adja. Nálunk a munkának, a becsületnek és jól dolgozó embernek társadalmi rangja van. Minden vezető legyen tudatában annak, hogy feladatát, funkcióját a nép megbízásából látja el, a munkásszabályt, a dolgozó embereket szolgálja. Követelje meg a rendet, a fegyelmet, a pontos munkát, ugyanakkor tisztességesen, emberségesen bánjon a dolgozókkal.

Tisztelt országgyűlés! Mindannyian azt akarjuk, hogy erősödjék, gyarapodjék munkáshatalmunk, tovább szűrődjön szocialista hazánk politikai és gazdasági ereje és tovább nőjön a dolgozó emberek jóléte. A magyar szakszervezetek ehhez az országépítő munkához minden támogatást megadják. A kormány által beterjesztett költségvetési tervvel úgy magam, mint a magyar szakszervezeti mozgalom nevében egyetértek és annak elfogadását ajánlom a tisztelt országgyűlésnek.

DÉL-MAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

57. évfolyam, 302. szám

Ára: 50 fillér

Péntek, 1967. december 22.

Nyers Rezső:

A terv és a költségvetés megvalósítása: közérdek

A jövő évi költségvetési javaslat a központi tervezés hazai fejlődéséről tanúskodik. Kedvező tünet, hogy a korábbi évektől eltérően, az új év kezdetére már jóváhagyott költségvetése lesz az államnak, s ez lehetővé teszi a központi és helyi szervek jobb felkészülését.

A Magyar Szocialista Munkáspárt részéről mind a költségvetést, mind a kormány jövő évi terveit támogatjuk, mert az a véleményünk, hogy megfelelnek az ország helyzetének, eleget tesznek a fő politikai követelményeknek. Helyeseljük, hogy a gazdasági növekedés jelentős ütemben folytatódik. Úgy látjuk, hogy a közérdekű társadalmi intézmények jó munkájához adták a gazdasági feltételeket. A gazdasági növekedés jellemző a folyamatosság és a fejlődés jellemző. Mindez biztonságossá teszi, sőt szerény mértékben javítja a dolgozó tömegek életkörülményeit. Ugyanakkor a kormány az új gazdasági mechanizmus életbe lépésével működésbe hozza azokat a gazdasági hajtóerőket, melyek a gyorsabb műszaki-technikai haladást, a nagyobb termelékenységet és jövedelmezősé-

get ösztönzik. Ez a döntés országunk jövője szempontjából életbevágó fontosságú, és kifejezi a munkásság, a parasztság és minden dolgozó ember érdekét. Megfelel tehát annak a politikának, amelyet mi, magyar kommunisták a nép érdekében állónak tartunk.

Mindezek alapján úgy érezzük, a terv és a költségvetés megvalósítása közérdek, tehát indokolt, hogy az országgyűlés igennel szavazzon és támogassa a kormány politikáját.

A költségvetés bevételi és kiadási előirányzatait véleményem szerint gondosan, reálisan készítették el a kormány szervek. Kérdés persze, hogy elkerülhetetlen-e a költségvetési mérleg hiánya, a hiány elfogadásával nem nyitunk-e utat az állami túlterhelés veszélyének? A költségvetés számbavétele azt mutatja, hogy a hiánytudomásul kell vennünk. A bevételek további növelése reálisan nem tervezhető. Csak úgy szabadulhatunk meg a hiánytól, ha a közérdekű állami kiadásokat tovább csökkentenénk, vállalva, hogy az állami szolgálat egyik-másik ága „kissé bicegve” tehát csak eleget az állampolgárokkal szembeni kötelezettségeinek. Nem helyes azonban ilyen erőszakolt megoldásokhoz nyúlunk, mert nem vagyunk rákényszerítve. A tervezett hiány alig több, mint az összes bevétel egy százaléka.

Nincs okunk tehát arra, hogy megijedjünk a költségvetési hiánytól, de minden okunk megvan arra, hogy komoly jelzésnek tekintsük. Ha az országgyűlési módosítások nem változtatják meg lényegesen a hiány javasolt nagyságrendjét — a változtatást százmillió nagyságrendben látom lehetségesnek —, az ország pénzügyi egyensúlya kielégítő lesz és bizonyosok lehetünk abban, hogy semmiképpen indokolatlan túlterheléshez nem nyújtunk menlevelet. A deficit nagyságrendjének növelését viszont nem helyeselnénk.

Az állami takarékoság elve ezután is fontos marad a politikai követelmények között. Két jelző azonban gondolatban mindig hozzá kell ragaszkodnunk a takarékoság sokat emlegetett fogalmához. Az egyik az, hogy érdemi, a másik, hogy egyszerű legyen; vagyis ne vezessen látszat-rendszerbe, melyekhez képest fokozatosan bővítendők. A honvédelmi és közrendvédelmi kiadások szintén szükségesek és szorosan behatároltak. Most állami szinten lényegében egyetlen kiadási tétel nyújt érdemi lehetőséget a megtakarításra, mégpedig a központi államigazgatás költségvetési irányzata. A kormány él is ezzel a lehetőséggel, az államigazgatás létszámát több ezer fővel, a központi kiadásokat több millió forinttal csökkenti. Előrelátható azonban, hogy hosszútávon az ésszerű állami igazgatást nem csupán a kiadások mérséklésével való-

sítjuk meg, hanem főként a tervező, a termelő és a forgalmi vállalatok gazdasági hatékonyságának, jövedelmezőségének növelésével. Azért tulajdoníthatunk nagy jelentőséget a gazdasági reformnak, mert az új gazdasági mechanizmus — sok más mellett — ezzel az össz-töménnyel is segíti majd politikai törekvéseinket.

Gazdasági eszközeink sorában 1968-tól nagyon fontos szerepet kap a vállalati nyereség kategóriája, mint gazdasági mérce és ösztönző. A nyereségnek szerepe lesz a társadalom összjövedelmének elosztásában, a társadalom beruházási alapjának, a dolgozók összkeresetének megosztásában. Nem lesz egyedüli döntő szerepe, nem válik tehát mindenhatóvá, mint a kapitalizmusban, de kétségtelenül a gazdasági hatékonyság legfontosabb mérőeszköze lesz, nagy hatása lesz a gazdasági cselekvésre. Ez tagadhatatlan változást jelent eddigi nézeteinkhez és gyakorlatunkhoz képest. Be kell látnunk, hogy a nyereségnél átfogóbb és pontosabb mutatója nincs a termelékenységnek és a társadalmi hasznosságnak; csak ezzel lehet együttesen mérni a kettőt. S minthogy sohasem félünk az igazságot felismerni, nem félhetünk a gyakorlatban alkalmazni sem, és ne féljen senki attól, hogy ezzel jöttányit is közeledünk a kapitalizmus lényegéhez. A formák közeledése nem azonos a tartalom közeledésével. A tökéletes társadalomban a nyereség a cél, nálunk pedig az eszköz szerepét játssza. Ott a nyereség magánkisajátításra kerül, nálunk pedig „társadalmiasított”, sohasem vehetik el tehát egyének, mindig valamely közösségé. A következő három évben a vállalatok nyereségének minden 100 forintjából átlag 60 forintot az állam, vagy a tanács használ fel társadalmi célra, átlagosan 25 forint a vállalatok fejlesztési alapját bővíti, átlagosan 15 forint pedig a dolgozók részesedésére. Az utolsó fillérig közérdekű tehát a felhasználás.

Az a kérdést is feltettük magunknak, hogy vajon, ha polgárjogot biztosítunk a szocialista tervgazdálkodásban a versenynek, nem kereszteszük-e a termelők koncentrációjának gazdasági törvényét? Arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ez a két folyamat nem hatálytalanítja egymást. A koncentrált nagyüzemek nem szükségesek piaci monopólyhelyzet. A szocialista államnak még saját vállalatával szemben is mindig fenn kell tartania a jogot, belső eszközökkel, vagy import révén versenyt teremtsenek számára.

Hangsúlyozni szeretném, hogy az árpolitika el nem különíthető ikerpárjának tekintjük a bérpolitikát. Az árak és a bérek jövő évi alakulását pártunk Központi Bizottságának legutóbbi ülésén behatóan elemeztük és az életszínvonal alakulása szempontjából külön mérlegeltük. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a tervezett ártértekedések ésszerűek, az emberek többsége minden bizonnyal megérti annak indokoltságát. Lényeges és fontos, hogy az árak mozgása nem ró meg-

különböztetett terhet a társadalom egyetlen jelentős rétegére sem, nem jár tehát az elért életszínvonalnak a rétegek közötti újraelosztásával. A bérek és keresetek emelésére mindenütt lehetőség lesz, ahol értékesíthető árut termelnek, vagy forgalmaznak, ahol a termelékenység nő. Az állami szolgálatban dolgozók keresete általában léphet tarthat a vállalati dolgozók keresetének alakulásával. Ezért pártunk abban a tudatban fogadta el az ártértekedésekre és a béralakulásra vonatkozó tervet, hogy azok a gazdasági fejlődésre serkentően hatnak, a dolgozók részéről pedig elfogadhatóak lesznek.

Az árpolitikánk lényegét jellemezte Nyers Rezső rámutatva:

— Az árakban egyfelől utat engedünk gazdasági hatások kifejeződésének; annak, hogy minél több termék ára igazodjon a költségekhez, s a nagyobb, vagy kisebb nyereségnyádon keresztül fejezze ki a fogyasztók értékítéletét. Másfelől fontos állami feladatnak tekintjük a kielégítő árstabilitás megteremtését. Azt tartjuk, hogy ez egyszerűen rendezhető nem érhető el, hanem azzal, hogy az állami szervek a gazdaságpolitikai eszközökkel helyesen éleik és érdemi hatást gyakorolnak az árak általános színvonalára. Az új helyzetre való átállás megköveteli a gazdasági szervektől a jó piaci ismeret és a felelős kalkulációt. Kezdetben sok ember számára bizonyos árak ezután kötelemből változnak, de hamarosan megszokhatjuk, nem fordul fel fenekestül a gazdasági élet, hiszen a mi viszonyaink között az infláció lehetősége — nem elméletileg, de gyakorlatilag — ki van zárva. Az új árpolitika kapcsán azonban egy fontos követelményt mindig szem előtt kell tartani: mind az állami szerveknek, mind a pártnak kötelessége ügyelni arra, hogy az árak alakulása soha ne hozza lehetetlen helyzetbe a három-négy millió...

(Folytatás a 2. oldalon.)